

Ocena dorobku

dr Justyny Godawskiej na potrzeby postępowania habilitacyjnego

Recenzja została sporządzona zgodnie z kryteriami oceny zawartymi w następujących aktach prawnych:

1. USTAWA z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U. 2018 poz. 1668 z późniejszymi zmianami
2. Uchwały Senatu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie nr 54/2019 z dnia 23 września 2019 r. oraz nr 50/2020 z dnia 23 listopada 2020 roku w sprawie zasad postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie

Podstawą do jej sporządzenia był komplet dokumentów, w tym publikacji złożonych przez Habilitantkę i przekazanych wraz ze zleceniem recenzji przez Prorektora ds. Nauki Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie prof. dr hab. Pawła Lulę.

1. Opis kariery zawodowej Kandydatki

Habilitantka w pierwszym okresie swojej kariery zawodowej związana była z Akademią Ekonomiczną w Krakowie, a od 2007 roku z Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie. W 2000 roku uzyskała tytuł zawodowy magistra ekonomii na kierunku Finanse i bankowość w zakresie finansów publicznych, a rok później tytuł zawodowy magistra zarządzania na kierunku Zarządzanie i marketing w zakresie rachunkowości. W roku 2006 ukończyła Studium Doskonalenia Pedagogicznego Akademii Ekonomicznej w Krakowie. Stopień doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia, nadany został Kandydatce uchwałą Rady Wydziału Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie z dnia 21 grudnia 2009 roku na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej pt. *Wpływ uprawnień zbywalnych do emisji zanieczyszczeń powietrza na wyniki finansowe elektrowni w Polsce*. Promotorem w przewodzie doktorskim była prof. dr hab. Józefa Famielec. W tym okresie, obejmującym lata 2002-2013, stosownie do rozwoju naukowego Habilitantka zatrudniona była na stanowisku asystenta, a po uzyskaniu stopnia naukowego doktora na stanowisku adiunkta w Katedrze Polityki Przemysłowej i Ekologicznej na Wydziale Finansów.

Dr Justyna Dyduch dalszą karierę zawodową kontynuowała w Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie. Od 2013 roku zatrudniona była jako adiunkt w Katedrze Ekonomii, Finansów i Zarządzania, a od 2020 roku do chwili obecnej w Katedrze Zarządzania Przedsiębiorstwem na Wydziale Zarządzania. W tym czasie uzupełniła swoją wiedzę i umiejętności kończąc studia podyplomowe w zakresie: *Matematyka finansowa – inżynieria finansowa w zarządzaniu ryzykiem* na Wydziale Matematyki Stosowanej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Odbyła też w roku 2013 staż zawodowy w Grupie Azoty SA w Tarnowie oraz była konsultantem dyrektora ds. ekonomicznych w Zakładach Mechaniczno-Kuźniczych "Wostal" Sp. z o.o. w zakresie stosowania polityki informacyjnej spółki dotyczących informacji niefinansowych.

2. Ocena monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe

Kandydatka przedstawiła do oceny osiągnięcia naukowego monografię pt. *Użyteczność informacji środowiskowych dla inwestorów*, seria: Rozprawy. Monografie nr 372, Wydawnictwo AGH, Kraków 2021, 384 s. Recenzenci: prof. dr hab. Marzena Remlein, dr hab. Arleta Szadziwska, prof. Uniwersytetu Gdańskiego.

Rozważania podjęte w monografii dotyczą użyteczności informacji środowiskowych dla inwestorów. Wprowadzenie abstrakcyjnego pojęcia użyteczności do nauki ekonomia i finanse zaowocowało wypracowaniem formalnych modeli analitycznych, wyjaśniających postępowanie uczestników procesów rynkowych początkowo w nurcie klasycznych teorii finansów a następnie finansów behawioralnych. Habilitantka zakres swoich rozważań ogranicza do psychologicznego aspektu użyteczności informacji dla inwestorów, a więc do sfery współczesnie, dynamicznie rozwijających się finansów behawioralnych oraz informacji środowiskowych, istotnych w skutecznej realizacji celów określonych w nowym Europejskim Zielonym Ładzie (*European Green Deal*), czyli rachunkowości behawioralnej. Jest to wynik trafnie zidentyfikowanej luki badawczej przejawiającej się w braku teoretycznych koncepcji próbujących wyjaśnić wpływ psychologicznych czynników na ocenę użyteczności informacji środowiskowych w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych.

Głównym celem pracy była *identyfikacja finansowych i niefinansowych informacji środowiskowych ujawnionych przez spółki publiczne i określenie ich użyteczności dla inwestorów w podejmowaniu decyzji na rynku kapitałowym*. Cel ten rozwinięty został za pomocą 10 celów szczegółowych. Ostatecznie - moim zdaniem - w świetle zdefiniowanej luki badawczej - celem głównym monografii było opracowanie autorskiego modelu czynników wpływających na użyteczność informacji środowiskowych dla inwestorów opartego na

behawioralnej teorii decyzji i jego weryfikacja empiryczna. Oprócz przedstawionego celu teoretycznego wśród wymienionych celów znajdują się cele poznawcze, istotne w procesie realizacji celu głównego.

Realizacja celu głównego i celów szczegółowych służyła weryfikacji hipotezy badawczej, którą Habilitantka ujęła następująco *użyteczność informacji środowiskowych zależy od ich rodzaju i psychologicznych uwarunkowań ich wykorzystania przez inwestorów*. Hipotezę główną wspierało 13 złożonych hipotez szczegółowych. Mają one charakter przyczynowo – skutkowy, nomologiczny.

Dla realizacji sformułowanych celów badawczych oraz weryfikacji hipotezy badawczej Habilitantka wykorzystwała metodę krytycznej analizy literatury i innych pozostałych źródeł, metodę sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem techniki badań ankietowych oraz metodę eksperymentu naukowego będącego główną metodą badawczą stosowaną w finansach behawioralnych. Monografia ma w dużej części charakter teoretyczny (pierwsze trzy rozdziały) i przygotowana została na podstawie szerokich studiów literaturowych i pozostałych źródeł w znacznym stopniu w języku angielskim (ok. 65%). Sondaż diagnostyczny przeprowadzony został wśród 70 inwestorów indywidualnych inwestujących własne środki finansowe w akcje spółek notowanych na GPW osobiście, przez maklera lub brokera, a więc na wąskiej grupie respondentów. Natomiast uczestnikami eksperymentu naukowego przeprowadzonego w latach 2017-2019 byli studenci specjalności Zarządzanie finansami Wydziału Zarządzania Akademii Górniczo-Hutniczej, a więc posiadający wiedzę z zakresu rynku kapitałowego podzieleni na dwie grupy, a więc grupę kontrolną liczącą 71 osób i eksperymentalną z 72 osobami. Do określenia osobowości wykorzystany został test TIPI-PL.

Analiza wyników obu badań przeprowadzona została przy użyciu statystyk opisowych oraz parametrycznych i nieparametrycznych testów statystycznych, takich jak: test t dla dwóch średnich, jednoczynnikowa analiza wariancji ANOVA, test post-hoc Turkeya, test Shapiro-Wilka, test U Manna-Whitneya oraz test kolejność par Wilcoxon.

Realizując cel pracy Habilitantka prowadzi logiczny i spójny wywód prezentujący wyniki badań. W pierwszej kolejności odnosi się do informacji środowiskowych jako przedmiotu badań ekonomii i rachunkowości. Punktem wyjścia rozważań jest prezentacja powiązań pomiędzy przedsiębiorstwem i środowiskiem naturalnym. Powiązania te analizuje w kontekście hipotez (substytucji, Portera, pozytywnej i negatywnej synergii) i teorii (interesariuszy, luźnych zasobów, oportunistycznych zachowań menedżerów, popytu i podaży) oraz rezultatów światowych badań empirycznych związku między osiąganymi wynikami finansowymi a aktywnością przedsiębiorstwa w zakresie ochrony środowiska. Studia

przeprowadzone w tym zakresie stały się podstawą sformułowania - opartej na zasadzie podwójnej istotności - autorskiej definicji informacji środowiskowej, wraz z jej rozwinięciem prezentującym strukturę tych informacji według różnych kryteriów. W tym miejscu zabrakło mi podziału informacji uwzględniającej sześć celów odnoszących się do ochrony środowiska, a więc: łagodzenia zmian klimatu, przystosowania się do zmian klimatu, zrównoważonego wykorzystania i ochrony zasobów wodnych, w tym morskich, przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym, zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli, ochrony i odbudowy bioróżnorodności i ekosystemów. Informację środowiskową Habilitantka rozpatruje jako dobro publiczne, które rozchodzi się i oddziałuje nie tak jak dotychczas z góry do dołu, ale z dołu do góry. Przedstawione wykorzystanie informacji środowiskowych ujawnionych przez przedsiębiorstwa w ocenie polityki ekologicznej uznaję za wkład Autorki w nurt współcześnie prowadzonych badań i z punktu widzenia realizowanej strategii klimatycznej Polski i Unii Europejskiej. Trafne i ważne są też - z punktu widzenia prowadzonych badań behawioralnych oceny użyteczności informacji środowiskowych dla inwestorów - sformułowane pytania badawcze w świetle normatywnych i pozytywnych teorii rachunkowości.

Właściwy przedmiot badań, a więc ujawniane przez przedsiębiorstwa informacje środowiskowe realizowany jest w kontekście dwóch celów szczegółowych, z których pierwszy odnosi się do diagnozy podaży tych informacji, a drugi do popytu na nią w procesie podejmowania decyzji przez inwestorów na rynku kapitałowym. Ocena podaży informacji środowiskowych jest wynikiem szerokich studiów literatury krajowej oraz zagranicznej i prowadzona jest w ujęciu historycznym i wielowątkowo, a więc ma charakter oceny całościowej, odpowiednio pogłębionej. W szczególności obejmuje aspekt obligatoryjnych ujawnień i wytycznych oraz ujawnień dobrowolnych w dwóch aspektach, tj. czynników wpływających na dobrowolne ujawnienie informacji oraz zakresu i jakości ujawnień w praktyce gospodarczej w świetle wyników badań empirycznych. Wobec dynamicznie rozwijającego się raportowania zrównoważonego rozwoju, a w tym raportowania informacji środowiskowych zasadne było jednak zdefiniowanie momentu, do który prowadzone były badania.

Zapotrzebowanie inwestorów na informacje środowiskowe prezentowane jest w kontekście rozwoju rynku inwestycji społecznie odpowiedzialnych oraz coraz to większego zrozumienia i uwzględniania przez nich wpływu kwestii ochrony środowiska na wartość rynkową spółek. Zapotrzebowanie to Habilitantka trafnie uzależnia od charakteru inwestorów i motywów podejmowanych przez nich decyzji. Specyfikuje też możliwe - w tej sytuacji - strategie inwestycyjne. Ważnym wątkiem w ocenie wpływu kwestii ochrony środowiska na

wartość rynkową spółki są zagadnienia metodyczne, dotyczące integracji czynników środowiskowych z tradycyjną analizą finansową inwestycji. Przywołane zostały z jednej strony wypracowane już techniki tej integracji i działania oraz z drugiej strony napotykanne trudności w tym zakresie.

Ocena użyteczności informacji pochodzącej ze sprawozdawczości przedsiębiorstw w podejmowaniu decyzji przez inwestorów wpisuje się w nurt zasadniczych badań Habilitantki. W wyniku przeprowadzonej analizy poglądów prezentowanych w literaturze i w pozostałych źródłach dr J. Godawska określiła wzajemne zależności pomiędzy takimi pojęciami, jak jakość i użyteczność informacji oraz zidentyfikowała pożądane cechy jakościowe informacji wpływające na jej użyteczność. Uznając użyteczność informacji za kategorię subiektywną określiła czynniki wpływające na jej postrzeganie przez użytkowników w dwóch grupach, a więc wynikających z samej decyzji i indywidualnych cech użytkownika.

Użyteczność informacji sprawozdawczych do podejmowaniu decyzji na rynku kapitałowym oceniła w pierwszej kolejności w nurcie klasycznej teorii finansów, ze szczególnym uwzględnieniem teorii efektywnego rynku kapitałowego i *value relevance*, a następnie w nurcie finansów behawioralnych i rachunkowości behawioralnej, w tym behawioralnej teorii decyzji i wielu innych. Rozważania teoretyczne uzupełnione zostały o analizę wyników badań empirycznych prezentowanych w literaturze krajowej i zagranicznej, które z punktu widzenia użyteczności informacji środowiskowych Habilitantka klasyfikuje i rozpatruje w trzech grupach, a więc jako badania ekonometryczne, ankietowe i eksperymentalne. Przeprowadzone studia w przedstawionym zakresie pozwolił trafnie zidentyfikować istniejącą lukę badawczą dotyczącą psychologicznych aspektów wykorzystania informacji środowiskowych przez inwestorów.

Wypełnieniem tej luki i realizacją kolejnego celu szczegółowego było opracowanie autorskiego modelu czynników wpływających na użyteczność informacji środowiskowej dla inwestorów opartego na behawioralnej teorii decyzji, uwzględniającego dwa czynniki, tj. rodzaj tych informacji i czynniki psychologiczne. Zidentyfikowane i ujęte w modelu użyteczności informacji środowiskowej czynniki psychologiczne Habilitantka poddała empirycznej weryfikacji. W wyniku przeprowadzonych badań ankietowych określiła wpływ na percepcję użyteczności informacji środowiskowych w procesie podejmowania decyzji przez inwestorów trzech czynników psychologicznych ujętych w modelu, takich jak: skłonności poznawcze, motywacyjne i wiedza. Pozytywnie też zweryfikowała pięć hipotez badawczych wynikających z opracowanego modelu. Dodatkowym walorem badań empirycznych było poznanie opinii respondentów odnośnie czynników zwiększenia użyteczności informacji środowiskowych

ujawnianych przez spółki w procesie podejmowania decyzji na rynku kapitałowym, co pozwoliło uzyskać odpowiedź na postawione pytanie badawcze.

Wpływ cech osobowościowych na wykorzystanie informacji środowiskowych w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych był natomiast weryfikowany w toku badań eksperymentalnych. Empirycznej weryfikacji wpływu czynników psychologicznych na postrzeganie użyteczności informacji środowiskowych przez inwestorów w aspekcie częstotliwości i użyteczności oraz wpływu cech osobowościowych na wykorzystanie informacji środowiskowych w podejmowaniu decyzji. W wyniku przeprowadzonych badań potwierdzono wykorzystywanie informacji dotyczących ryzyka środowiskowego przez studentów posiadających takie cechy jak neurotyczność i sumienność, co pozwoliło pozytywnie zweryfikować trzy hipotezy cząstkowe.

Reasumując stwierdzam, że Habilitantka trafnie zidentyfikowała lukę badawczą i przeprowadziła szerokie studia literaturowe i badania empiryczne z wykorzystaniem dobrze dobranych metod, które pozwoliły na jej wypełnienie. Ich wynikiem są zrealizowane cele teoretyczne i poznawcze. Do celów teoretycznych pozwalających przejść od istniejącej do nowej wiedzy zaliczam opracowanie:

- autorskiego modelu czynników wpływających na użyteczność informacji środowiskowych dla inwestorów opartego na behawioralnej teorii decyzji i jego weryfikacja empiryczna, a więc cel teoretyczny wynikający z wizji i szerokiej teorii finansów i rachunkowości behawioralnej,

- autorskiej definicja informacji środowiskowych, opartej na podwójnej zasadzie istotności, wraz z jej rozwinięciem prezentującym strukturę tych informacji według różnych kryteriów oraz propozycją wykorzystania informacji środowiskowych ujawnianych przez przedsiębiorstwa w polityce ekologicznej państwa.

Za zrealizowane cele poznawcze uznaję natomiast ustalenie:

- powiązań pomiędzy przedsiębiorstwem a środowiskiem naturalnym,
- zakresu i jakości informacji środowiskowych ujawnianych w sprawozdawczości przez przedsiębiorstwa,

- zapotrzebowania inwestorów na informacje środowiskowe pochodzące ze sprawozdawczości przedsiębiorstw w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych,

- sposobów definiowania pojęć *jakość informacji* i *użyteczności informacji* oraz relacji między nimi,

- psychologicznych uwarunkowań wykorzystania informacji przez inwestorów, tj. skłonności poznawcze i motywacyjne, wiedza, emocje oraz osobowość na wykorzystanie informacji środowiskowych przez inwestorów,

- metod badawczych i ich klasyfikacji w ocenie użyteczności informacji środowiskowych,

Wartością utylitarną monografii jest natomiast wskazanie istotności dostosowania przez doradców inwestycyjnych informacji przekazywanych klientom do ich cech osobowościowych.

Cennym jest też w rozwoju naukowym Habilitantki oraz dla innych badaczy wskazanie kierunków dalszych badań, w zakresie wpływu odczuwalnych emocji lub posiadanej specjalistycznej wiedzy inżynieryjno-przyrodniczej na ocenę użyteczności informacji środowiskowych przy podejmowaniu decyzji przez inwestorów na rynku kapitałowym, czy prowadzenia badań z wykorzystaniem innych modeli osobowości.

3. Ocena pozostałej aktywności naukowej Habilitantki

3.1. Obszary prowadzonych badań

Tematyka monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe jest wynikiem wcześniej prowadzonych badań łączących ekonomię, finanse i ochronę środowiska. Koncentrowały się one wokół czterech problemów, takich jak:

- funkcjonowanie instrumentów polityki ekologicznej państwa,
- ochrona środowiska w przedsiębiorstwie w ujęciu finansowym,
- polityka informacyjna przedsiębiorstw w zakresie ujawniania środowiskowych informacji finansowych i niefinansowych oraz pozostałych informacji niefinansowych,
- wybrane aspekty funkcjonowania rynku kapitałowego.

Pierwszy z wymienionych obszarów badawczych Habilitantki pozostaje w dalszym ciągu przedmiotem nielicznych badań. Z tego powodu wkład dr J. Godawskiej uznaję za znaczący, wypełniający istniejącą lukę. Problematyka uprawnień zbywalnych do emisji zanieczyszczeń powietrza - podjęta w procedurze ubiegania o stopień naukowy doktora ekonomii – na kolejnym etapie rozwoju naukowego została rozwinięta i uaktualniona w monografii *Handel uprawnieniami do emisji zanieczyszczeń powietrza, PWE, Warszawa 2013*. Jest to opracowanie, w którym Autorka rozpatruje uprawnienia zbywalne do emisji zanieczyszczeń w teorii ekonomii i polityce ekologicznej, a następnie przedstawia ich wykorzystanie w polityce ekologicznej USA. Rozważania te zostały uzupełnione o charakterystykę i ocenę unijnego

systemu handlu uprawnieniami oraz rzadziej podejmowany problem zarządzania uprawnieniami zbywalnymi i jego finansowych skutków w przedsiębiorstwach.

Do osiągnięć Habilitantki w tym nurcie badań zaliczam też:

- przedstawienie propozycji założeń metodycznych analizy porównawczej kosztów transakcyjnych trzech instrumentów polityki ekologicznej, tj. opłaty za korzystanie ze środowiska, pozwoleń zintegrowanych i uprawnień zbywalnych wraz z ich szacunkiem dla analizowanego podmiotu,

- wyniki badań w krajach Unii Europejskiej w zakresie podatków ekologicznych jako instrumentu polityki ochrony środowiska, a w tym ustalenie zależności pomiędzy wpływami z podatków na ochronę środowiskami a wydatkami na finansowanie ochrony środowiska oraz oceny zmian struktury dochodów podatkowych wynikających z ekologicznej reformy podatkowej,

- wyniki eksperymentu wskazujące na społeczne poparcie dla różnych instrumentów polityki ograniczenia emisji SO₂ w kontekście zdrowotnym,

- dobór metod pomiaru i ocenę na ich podstawie restrykcyjności polityki ekologicznej Polski na tle innych krajów Unii Europejskiej,

- zbadanie wpływu restrykcyjności polityki ekologicznej, a w tym restrykcyjności instrumentów polityki ekologicznej bezpośrednio związanych z energią odnawialną, tj. dotacje rządowe, jak i instrumentów ukierunkowanych na inne cele środowiskowe w zakresie zmniejszenia emisji CO₂, NO_x, SO_x i pyłów, a w tym podatków ekologicznych i standardów emisji w Państwach Grupy Wyszehradzkiej.

Ochrona środowiska w przedsiębiorstwie w ujęciu finansowym, czyli drugi nurt badawczy jest również kontynuacją zainteresowań naukowych Habilitantki z okresu przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych. Dotyczyły one ustalenia:

- wpływu opłat ekologicznych na poziom kosztów wytwarzania produktów oraz wpływu przychodów ze sprzedaży świadectw pochodzenia energii wytworzonej w odnawialnych źródłach i kogeneracji na poziom wyników finansowych w wybranych przedsiębiorstwach,

- wykorzystania metody efektywności kosztowej inwestycji proekologicznych, a w tym użyteczności dynamicznego kosztu jednostkowego, uwzględniającego zróżnicowanie w czasie kosztów eksploatacyjnych i efektów ekologicznych oraz wskazanie jego ograniczeń wynikających z powodu nieuwzględniania sposobu finansowania projektu oraz podatku dochodowego,

- finansowych strategii związanych z uczestnictwem w unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych realizowanych przez wybrane podmioty sektora energii i paliw,

- informacji środowiskowych, ich pożądaných cech jakościowych i dostępności jako podstawy analizy finansowej przedsiębiorstwa, a także rozszerzenia zakresu dotychczas definiowanego zakresu analiz o środowiskową analizę finansową,

- obciążeń finansowych przedsiębiorstw z tytułu ochrony środowiska przedsiębiorstw polskich.

Znaczną część aktywności naukowej Habilitantki - w dużej części realizowanej zespołowo - stanowią badania dotyczące polityki informacyjnej przedsiębiorstw w zakresie ujawniania środowiskowych informacji finansowych i niefinansowych oraz pozostałych informacji niefinansowych. Dotyczą one w szczególności oceny zakresu i jakości ujawnianych informacji oraz czynników determinujących poziom i użyteczność ujawnianych informacji przez przedsiębiorstwa i wpisują się w nurt aktualnych, dynamicznie się rozwijających się oraz szerokich i wielowątkowo prowadzonych badań w kraju i za granicą. Przedmiotem badań w pierwszym okresie było miejsce publikacji oraz rodzaj i użyteczność publikowanych środowiskowych informacji finansowych, a także tendencje zmian w zakresie ujawnień w dłuższym okresie. W drugim natomiast: zależność zakresu i jakości raportowania od kanału komunikacyjnego, wpływu opracowywanych coraz szerzej wytycznych na jakość raportowania, praktyki raportowania przez małe i średnie przedsiębiorstwa, spójności praktycznych działań przedsiębiorstw w obszarze CSR z komunikowaniem interesariuszom osiągnięć z tym związanych na gruncie koncepcji hipokryzji organizacyjnej, porównawcza ocena poziomu raportowania w ujęciu branżowym, wpływu internalizacji na raportowanie w zakresie społecznej odpowiedzialności, oceny rozwiązań stosowanych w rachunkowość finansowej w pomiarze oddziaływania przedsiębiorstwa na środowisko w wymiarze pieniężnym oraz mieszcząca się w ramach rachunkowości behawioralnej ocena wpływu formatu prezentacji informacji środowiskowych na trafność oceny użytkowników tych informacji. Badania te uzupełnione były o wielokierunkową analizę czynników wpływających na zakres i jakość raportowania informacji niefinansowych. Pozwoliło to na identyfikację czynników w ramach trzech rodzajów izomorfizmu instytucjonalnego, a więc koercyjnego, mimetycznego i normatywnego oraz czynników związanych z charakterystycznymi cechami spółek i ładem korporacyjnym.

Znacznie więcej realizowane były przez Habilitantkę badania w czwartym, wyodrębnionym nurcie, a więc wybranych aspektów funkcjonowania rynku kapitałowego. Wynikiem przeprowadzonych badań weryfikacyjnych było ustalenie:

- niskiej istności idei inwestowania w spółki przyjazne dla środowiska w ofercie krajowych towarzystw inwestycyjnych,
- braku relacji kointegrujących indeksów WIG i TBPS.Index.

Do osiągnięć w tym obszarze należą też badania dotyczące identyfikacji czynników wpływających na wysokość oprocentowania obligacji korporacyjnych oraz badania korelacji miar płynności dla polskiego rynku obligacji.

Przedstawiony zakres prowadzonych badań potwierdza, że Habilitantka prowadzi interdyscyplinarne badania dotyczące aktualnej, ważnej problematyki, dynamicznie się rozwijającej. Inicjuje też nowe, kierunki badań. Wynikające z nich wnioski mają dużą wartość poznawczą. Na podkreślenie zasługuje też wykorzystany warsztat metodyczny. Na potrzeby badania dr J. Godawska wypracowuje własne metody, posiada znajomość i wykorzystuje bogaty zestaw metod statystycznych, przeprowadziła eksperyment.

3.2. Dorobek naukowy w ujęciu ilościowym

Dorobek naukowy Habilitantki w ujęciu ilościowym uznaję za znaczący. Obejmuje on łącznie 85 pozycji. Duża jego część (66 pozycji) dotyczy okresu po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych. Wśród nich 3 prace zostały opublikowane w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie JRC i posiadających Impact Faktor oraz 10 pozycji (6 artykułów w czasopismach i 4 rozdziały w materiałach konferencyjnych) indeksowanych przez Web of Science. Pozostały dorobek tworzą: 2 monografie, 2 redakcje naukowe, 30 rozdziałów, w tym 20 rozdziałów po uzyskaniu stopnia naukowego doktora oraz 38 artykułów w innych czasopismach, z czego 29 w okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. W strukturze dorobku naukowego w 2/3 są to publikacje przygotowane samodzielnie. Po uzyskaniu przez Habilitantkę stopnia naukowego doktora 26 publikacji to publikacje w języku angielski, z czego 15 samodzielnych opracowanych, co pozwoliło na umiędzynarodowienie dorobku naukowego Kandydatki.

Sumaryczny Impact Factor z roku publikacji wynosi 8,370. Łączna liczba punktów MNiSW za prace opublikowane po uzyskaniu stopnia doktora wynosi 1304,5, w tym ważona sumarycznym procentowym wkładem własnym 897,3. Dla okresu przed uzyskaniem stopnia doktora było to odpowiednio 29 i 23 punkty.

Z łącznego dorobku Habilitantki 23 pozycji cytowanych jest przez innych autorów. W zależności od bazy zróżnicowana jest liczba cytowań (bez autocytowań). Wynosiły one odpowiednio:

Baza WoS Core Collection: 99 cytowań,

Baza WoS Core Collection B*: 137 cytowań,

Baza Scopus: 101 cytowań,

Baza Scopus B** : 143 cytowań,

Baza Google Scholar: 305 cytowań.

Do publikacji o największej cytawalności (bez autocytowań) należą:

1. *Determinants of Corporate Social Responsibility Disclosure: an Empirical Study od Polish Companies*, Sustainability, 2017, vol. 9, iss.11, art. No. 1934, s. 1-26 (wsp. J. Krasodomska) – 56 cytowań w WoS, 58 w bazie Scopus i 154 w Google Scholar.
2. *Corporate Reporting Practices in Poland and Romania – An Ex-ante Study to the New Non-financial Reporting European Directive*, Accounting in Europe, 2017, vol. 14, iss.3, s. 279-304 (wsp. M. Dimitru, R.G. Guse, J. Krasodomska) - 43 cytowań w WoS, 43 w bazie Scopus i 84 w Google Scholar.

Indeks Hirscha również bez autocytowań wynosi 2 w bazach Web of Science i Scopus oraz 5 w bazie Google Scholar. Znaczna część publikacji Kandydatki jest więc cytowana, przy czym niezbyt wysoka jest jeszcze zdolności systematycznego publikowania prac dobrze cytowanych, zwłaszcza w pierwszych dwóch bazach uwzględniających publikacje anglojęzyczne.

3.3. Udział w konferencjach naukowych i komitetach organizacyjnych konferencji naukowych

Habilitantka zrealizowane osiągnięcia naukowe prezentuje i poddaje pod dyskusję na konferencjach naukowych. W okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora ekonomii wygłosiła 15 referatów, z czego 8 na konferencjach zagranicznych oraz przygotowała i zaprezentowała 2 postery na konferencjach krajowych. Na uwagę zasługuje aktywny udział w dwóch Kongresach organizowanych przez *European Accounting Association (EAA)* i możliwość przedyskutowania wyników badań zaprezentowanych w 3 referatach w szerokim gronie przedstawicieli z ośrodków Europy, USA i Kanady.

Uznaniem dla dorobku Kandydatki było też powierzenie jej przewodniczenia sekcji tematycznej poświęconej rachunkowości społecznej odpowiedzialności, podczas jednego z Kongresów EAA

Oprócz tego dr. J. Godawska uczestniczyła w 22 konferencjach, w tym 2 zagranicznych ze zgłoszonym referatem oraz w 7 konferencjach (seminariach/warsztatach), w tym 2 zagranicznych bez referatu. Uczestniczyła też w komitetach organizacyjnych 10 konferencji krajowych, w tym raz pełniąc funkcję przewodniczącej i raz zastępcy przewodniczącego.

Aktywność konferencyjną Habilitantki, a w tym udział w konferencjach zagranicznych z wygłoszonym referatem w porównaniu do okresu przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora, została więc istotnie zwiększona, co oceniam pozytywnie.

3.3. Udział w projektach badawczych finansowanych w wyniku konkursu i innych

Już w okresie przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora ekonomii Habilitantka brała aktywny udział jako wykonawca w dwóch projektach badawczych. Pierwszym był projekt finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt. *Ocena funduszy ekologicznych w świetle ich dalszego funkcjonowania w Polsce* i drugi finansowany przez Komitet Badań Naukowych pt: *System finansowania ochrony środowiska w Polsce w warunkach integracji z Unią Europejską*. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Habilitantka była również wykonawcą w dwóch projektach finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki pt. *Praktyki społeczne przedsiębiorstw i ujawnianie informacji na ich temat: rola zaangażowania interesariuszy* oraz *Instytucjonalizacja wzorców zrównoważonej produkcji w branży paliwowo-energetycznej* realizując z reguły samodzielnie zadania badawcze.

Do aktywności w tym obszarze zaliczyć można udział w zespołach badawczy realizujących 8 projektów finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (badania statutowe) oraz 2 ekspertyzy wykonane na zamówienie Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Ministerstwa Gospodarki w pierwszym okresie kariery naukowej i w 7 projektach finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (badania statutowe) w drugim czyli po uzyskaniu stopnia naukowego doktora.

3.4. Recenzowane prace naukowe i wydane opinie

Habilitantka sporządziła 27 recenzji artykułów naukowych, w tym: w czasopismach międzynarodowych znajdujących się w bazie JCR, tj. Sustainability (11), Energies (3), i International Journal of Environmental Research and Public Health (1), w pozostałych czasopismach międzynarodowych, tj. Behavioral Sciences (1), International Entrepreneurship Review (2), International Journal of Sustainable Development (1) i Croatian Economic Survey (1) oraz w czasopismach krajowych (7). Oceniała też wnioski o finansowanie projektu

badawczego złożonego do NCN w konkursie PRELUDIUM 7, w panelu HS4, w II etapie oceny merytorycznej.

W ramach konsultacji dotyczących projektu standardu raportowania w zakresie zrównoważonego rozwoju opracowanego przez Fundację IFRS dr J. Godawska sporządziła opinię odnośnie zasadności uwzględniania perspektywy inwestorów w ocenie istotności ujawnianych informacji i objęcia regulacjami standardu innych - poza klimatem - kwestii środowiskowych.

3.5. Nagrody naukowe

Habilitantka za swoje osiągnięcia naukowe uzyskała 5 nagród Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i 5 nagród Rektora Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Wśród nich było 7 nagród indywidualnych. Większość (9) to nagrody po uzyskaniu stopnia naukowego doktora.

3.6. Aktywność naukowa realizowana w innych uczelniach

Habilitantka realizuje swoje osiągnięcia naukowe we współpracy z Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie, Uniwersytetem Jagiellońskim i pracownikami zagranicznych uczelni. Szczególnie owocna była aktywność naukowa realizowana z pierwszą wymienionych uczelni. W jej wyniku przygotowane i złożone zostały do Narodowego Centrum Nauki trzy projekty, z których dwa (wyżej wymienione) uzyskały finansowanie, pierwszy pod kierownictwem dr hab. J. Krasodomskiej prof. UEK, z indywidualnym zadaniem badawczym dr J. Godawskiej pt. *Analiza aktywności dużych jednostek zainteresowania publicznego w mediach społecznościowych* i drugi, którego kierownikiem była dr Joanna Paliwoda-Matiolańska, a Habilitantka wykonywała samodzielne zadanie badawcze pt. *Wzorce zrównoważonej produkcji w sprawozdawczości przedsiębiorstw z branży paliwowo-energetycznej – analiza i ocena*.

Wymiernym efektem współpracy z dr hab. J. Krasodomską prof. UEK, dr K. Stabryłą-Chudzi i dr hab. Joanną Wyrobek, prof. UEK jest 9 publikacji, w tym 3 w takich czasopismach, jak: *Sustainability* (2017 IF = 2,075 i 2020 IF = 3,251) oraz *Energies* (2020 IF = 3,044) oraz 6 publikacji w innych czasopismach, indeksowanych w bazie WoS.

Aktywność naukowa realizowana na Uniwersytecie Jagiellońskim w ramach stażu naukowego miała na celu przeprowadzeni wspólnych badań naukowych z pracownikami Instytutu Ekonomii, Finansów i Zarządzania, a w tym z dr M. Kuterą w zakresie:

- oceny jakości sprawozdawczości niefinansowej przedsiębiorstw na podstawie raportów z badań biegłych księgowych,

- zmiany poziomu koncentracji rynku usług audytorskich świadczonych na rzecz spółek publicznych notowanych na rynkach kapitałowych w UE po wprowadzeniu regulacji unijnych wspierających rozwój konkurencyjności tego rynku,

- identyfikacji determinant kosztów audytu finansowego.

Efektom tej współpracy są dwie publikacje. Pierwsza w postaci referatu zamieszczonego w *International Business Information Management Association* (indeksacja bazie WoS) i druga w *European Research Studies Journal* oraz przeprowadzone badania wstępne.

Współpraca naukowa z pracownikami zagranicznych uczelni polegała na przygotowaniu publikacji. Wspólnie z:

- prof. M. Dumitru i dr G. Guse z Akademia de Stusii Economice din Bucuresti oraz dr hab. J. Krasodomska prof. UEK opublikowany został w *Accounting in Europe* artykułu poświęcony praktyce raportowania przez przedsiębiorstwa w Polsce i w Rumunii

- prof. P. Ratliff- Miller z Grand Valley State University i prof. Ch. Cho z Schulich School of Business oraz J. Krasodomska powstał artykuł o wpływie internacjonalizacji na raportowanie CSR,

- prof. C. Areną z Università degli Studi di Neapoli Federico II we Włoszech oraz prof. dr hab. D. Dobija, dr hab. Ł. Kozłowski z Akademii Leona Koźmińskiego i dr hab. J. Krasodomska, prof. UEK przygotowany i złożony został do czasopisma *Corporate Social Responsibility and Environmental Management* artykuł na temat roli międzynarodowej orientacji zarządu w zakresie ujawniania informacji niefinansowych systemie dwupoziomowym.

Habilitantka odbyła też staże w zagranicznych instytucjach naukowych, tj. Quinlan School of Business, Loyola University Chicago USA i Hochschule Mittweida, Wydział Ekonomii, Mittweida Niemcy dwukrotnie.

W świetle przedstawionych osiągnięć aktywność naukowa Habilitantki realizowaną w innych uczelniach oceniam pozytywnie.

4. Ocena osiągnięć dydaktycznych oraz popularyzujących naukę

Wśród osiągnięć dydaktycznych dr J. Godawskiej wymienić można te wynikające z obowiązków nauczyciela akademickiego oraz dodatkowe, wyróżniające, a mianowicie:

- prowadzenie wykładów i ćwiczeń na studiach magisterskich, licencjackich, podyplomowych ale też w ramach uczestnictwa w międzynarodowym programie w obszarze

dydaktyki Erasmus i Erasmus+ w Hochschule Mittweida po angielsku i niemiecku, wynikających z dotychczasowych zainteresowań naukowych oraz dodatkowych, tj. E-learning,

- wypromowanie 57 magistrów i 81 licencjatów, zrecenzowanie 26 prac licencjackich,
- pełnienie funkcji promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr A. Jarzęckiej pt. *Determinanty zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankowości internetowej*, promotor dr hab. A. Iwaszczuk, prof. AGH,

- opracowanie programu nauczania na studiach podyplomowych w zakresie Rachunkowości i sylabusów,

- autorstwo i współautorstwo podręczników, zbiorów zadań,
- współautorstwo publikacji naukowej poświęconej zastosowaniu e-learningu w nauczaniu rachunkowości opublikowanego w *Accounting Education*,

- opracowanie na zaproszenie prof. A. Sangstera z University of Aberdeen, prof. G. Stonera z University of Glasgow i prof. B. Flood z Dublin City University wspólnie z dr hab. J. Krasodomską prof. UEK krótkiego testu poświęconego wpływowi pandemii koronawirusa na nauczanie rachunkowości w Polsce, który obok opracowań innych autorów z 44 krajów został opublikowany z *Accounting Education*,

- udział w komisji oceniającej w trakcie sesji kół naukowych na Wydziale Zarządzania AGH.

Pozytywnie oceniam dążenia Habilitantki do ciągłego podnoszenia kwalifikacji zawodowych w zakresie dydaktyki, a w tym udział w konferencjach i kongresach dydaktycznych nie tylko w Polsce, ale też w Walencji, Mediolanie i Paphos oraz szkoleniach mających na celu podnoszenie jakości nauczania jak i wprowadzenie nowych metod nauczania użytecznych w czasie pandemii.

Ważne osiągnięcia dydaktyczne Habilitantki zostały dostrzeżone i dwukrotnie nagrodzone przez J.M. Rektora Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie.

Całość osiągnięć dr J. Godawskiej dopełniają osiągnięcia organizacyjne, a w tym:

- pełnienie funkcji członka Wydziałowej Komisji Egzaminacyjnej od 2014 roku,
- pełnienie funkcji pełnomocnika Dziekana Wydziału Zarządzania ds. Logo HR Excellence in Research w roku 2016,

- prace w wydziałowym zespole ds. ewaluacji dyscypliny *ekonomia i finanse* od 2020 roku,

- pełnienie funkcji członka uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów w kadencji 2016-2020,

- pełnienie funkcji członka jury w konkursie na najlepszą pracę magisterską,

- sprawowanie opieki organizacyjnej nad słuchaczami Niemieckiego Studium Doktoranckiego,

Na tym tle skromnie prezentuje się dorobek Habilitantki w zakresie popularyzacji nauki. Obejmuje on współautorstwo dwóch artykułów, a więc prezentującego dorobek naukowy prof. K. Górki oraz drugiego poświęconego popularyzacji raportowania niefinansowego w środowisku księgowych.

Habilitantka jest członkiem: International Society of Business Education od 2013 roku, Stowarzyszenia Finansów i Rachunkowości Na Rzecz zrównoważonego Rozwoju od 2015 roku i European Accounting Association od 2017 roku.

Konkluzja

Wnikliwa i kompleksowa analiza dorobku na podstawie dokumentacji przedstawionej w postępowaniu habilitacyjnym upoważnia mnie do stwierdzenia, że dr J. Godawska spełnia ustawowe kryteria zawarte w artykule art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U. 2018 poz. 1668 z późniejszymi zmianami odnośnie osoby ubiegającej się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse, a więc posiada: stopień doktora i w dorobku naukowym osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój tej dyscypliny. Wykazuje istotną aktywnością naukową realizowaną w innych uczelniach krajowych (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytecie Jagiellońskim) i zagranicznych (tj. m.in. Akademia de Stusii Economice din Bucuresti, Grand Valley State University Schulich School of Business, Università degli Studi di Neapoli Federico II we Włoszech, Quinlan School of Business, Loyola University Chicago USA i Hochschule Mittweida, Wydział Ekonomii, Mittweida Niemcy).

Z pełnym przekonaniem popieram więc wniosek dr J. Godawskiej o nadanie przez Radę Dyscypliny Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie stopnia naukowego doktora habilitowanego.

